

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 289/2013-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Š. Š., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva obracať sa sám alebo s inými vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu na štátne orgány a orgány územnej samosprávy so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami podľa čl. 27 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Národnej rady Slovenskej republiky pri vybavovaní petície „za zmenu zákona č. 333/2004 Z. z. o voľbách do Národnej rady SR“, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Š. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. mája 2013 doručená sťažnosť Ing. Š. Š., Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva obracať sa sám alebo s inými vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu na štátne orgány a orgány územnej samosprávy so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami podľa čl. 27 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

postupom Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „národná rada“), konkrétne Ústavnoprávnym výborom národnej rady pri vybavovaní petície „za zmenu zákona č. 333/2004 Z. z. o voľbách do Národnej rady SR“.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že 25. februára 2013 bola Kancelárii Národnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „kancelária národnej rady“) doručená petícia sťažovateľa „za zmenu zákona č. 333/2004 Z. z. o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky z 10. februára 2013“. Sťažovateľ bol jediným signatárom tejto petície. Obsahom petície bola žiadosť, aby v zákone č. 333/2004 Z. z. o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“) bol v § 1 vypustený text „podľa zásady pomerného zastúpenia“, v § 3 bol text „má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky“ nahradený znením „má trvalý pobyt na území volebného kraja v ktorom kandiduje“, znenie § 11 bolo zmenené na „Územie Slovenskej republiky tvorí 150 volebných krajov s jedným mandátom“ a aby v piatej časti tohto zákona bola upravená možnosť pre všetkých občanov navrhovať kandidátov na poslancov národnej rady, pokiaľ majú trvalý pobyt vo volebnom kraji.

Predseda národnej rady pridelil 5. marca 2013 petíciu na ďalšie konanie Ústavnoprávnemu výboru národnej rady v zmysle § 133 ods. 1 zákona č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rokovacom poriadku“). Ústavnoprávny výbor prerokoval predmetnú petíciu 20. marca 2013 a prijal k nej uznesenie č. 199/2013, podľa ktorého petíciu vzal na vedomie a uložil predsedovi výboru informovať o výsledku jej prerokovania predsedu národnej rady.

Sťažovateľ uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, že jeho petícia nebola vybavená „v súlade s Ústavou SR a zákonom o petičnom práve“, podal predsedovi národnej rady sťažnosť na spôsob jej vybavenia. V odpovedi z 23. apríla 2013 bolo sťažovateľovi oznámené, že jeho petícia bola vybavená „v zmysle príslušných ustanovení platných zákonov Slovenskej republiky“.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd pri predbežnom prerokovaní jeho sťažnosti túto prijal na ďalšie konanie a následne rozhodol nálezom, v ktorom vysloví:

„1. Petičné právo Ing. Š. Š. podľa čl. 27 odsek 1 ústavy Slovenskej republiky pri vybavovaní petície č. 2/2013 Národnou radou SR porušené bolo.

2. Národná rada Slovenskej republiky je povinná vybaviť petíciu za zmenu zákona č. 333/2004 Z. z o voľbách do Národnej rady SR (z 10. Februára 2013 podanú Ing. Š. Š., bytom Ž., v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a zákonom č. 85/1990 Zb. o petičnom práve.

3. Sťažovateľovi sa priznáva morálne zadošťučinenie vo výške 2. 000 EUR.

4. Národná rada Slovenskej republiky je povinná nahradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ požiadal ústavný súd o ustanovenie zástupcu z radov advokátov v súlade s § 30 Občianskeho súdneho poriadku.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

V sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

Sťažovateľ tvrdí, že postupom národnej rady pri vybavovaní jeho petície „za zmenu zákona č. 333/2004 Z. z o voľbách do Národnej rady SR“ z 10. februára 2013 malo dôjsť k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 27 ods. 1 ústavy, pretože príslušný výbor ju svojim uznesením len vzal na vedomie bez toho, aby zaujal stanovisko k jej obsahu.

Podľa čl. 27 ods. 1 ústavy petičné právo sa zaručuje. Každý má právo sám alebo s inými obracať sa vo veciach verejného alebo iného spoločného záujmu na štátne orgány a orgány územnej samosprávy so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami.

Posúdenie otázky, či postup orgánu verejnej správy pri vybavovaní petície obstojí z hľadiska čl. 27 ods. 1 ústavy, sa odvíja od obsahu a povahy jeho právomoci, k výkonu ktorej sa vzťahuje obsah tejto petície. Výkon zákonodarnej právomoci národnej rady významným spôsobom ovplyvňuje zásada slobodného výkonu poslaneckého mandátu, ktorá je vyjadrená v čl. 73 ods. 2 ústavy. Podľa tohto ustanovenia vykonávajú poslanci svoj mandát osobne podľa svojho svedomia a presvedčenia a nie sú viazaní príkazmi. Táto ústavná garancia sa premieta i do výkonu ich práva predkladať návrh zákona a hlasovať o návrhu zákona. Každý poslanec sa môže slobodne rozhodnúť, či navrhne prijatie zákona alebo zmenu určitého zákona, ako aj to, akým spôsobom bude o konkrétnom návrhu zákona hlasovať. Svoj postoj pritom z ústavnoprávneho hľadiska nemusí nijako odôvodňovať, jeho zodpovednosť má totiž politický charakter voči občanom rozhodujúcim vo voľbách o zložení národnej rady (IV. ÚS 409/2010).

Takto vymedzená povaha zákonodarnej činnosti národnej rady je významná i z hľadiska hodnotenia spôsobu vybavenia petície z jej strany. Ustanovenie čl. 27 ods. 1 ústavy zaručuje tiež právo obracať sa na národnú radu so žiadosťami, návrhmi a sťažnosťami vo veciach jej zákonodarnej pôsobnosti. Účel tohto práva je potrebné vidieť predovšetkým v možnosti občanov vyjadrovať svoj názor vo vzťahu k zákonodarnej činnosti priamo národnej rade, pričom, ako už bolo uvedené, povinnosť zaoberať sa petíciou slúži vytvoreniu podmienok, „aby v prípade opodstatnenosti požiadaviek uvedených v petícii mohla národná rada prostredníctvom pléna alebo výborov prijať vo verejnom záujme potrebné opatrenia legislatívneho alebo iného charakteru“ (III. ÚS 266/08).

Na druhej strane nemožno toto právo chápať ako obmedzenie právomoci a uváženia národnej rady pri prijímaní zákonov. Obsah petície totiž nijakým spôsobom, pokiaľ ústava alebo zákon neustanoví inak, neobmedzuje vlastný výkon právomoci orgánu verejnej moci, pretože tomuto orgánu nevyplýva povinnosť petícii vyhovieť.

S ohľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že plénum národnej rady alebo príslušný výbor je v zmysle § 133 zákona o rokovanom poriadku povinný prerokovať petíciu a zaujať k nej stanovisko. Z tejto povinnosti však nevyplýva pre žiadneho poslanca povinnosť vyjadriť sa k nej v rámci rokovania príslušného orgánu ani hlasovať za uznesenie k nej, a to bez ohľadu na jeho obsah.

Ústavný súd s ohľadom na uvedené závery nemohol považovať námietku smerujúcu k spôsobu vybavenia petície za dostatočnú na vyslovenie záveru, že došlo k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 27 ods. 1 ústavy. Uznesenie ústavnoprávneho výboru národnej rady č. 199/2013 z 20. marca 2013, ktorým tento výbor vzal petíciu na vedomie, možno hodnotiť ako vybavenie petície spôsobom zodpovedajúcim rozhodovacej činnosti národnej rady. Keďže o tomto výsledku bol sťažovateľ informovaný listom riaditeľky odboru komunikácie s médiami a verejnosťou sp. zn. PE-2/2013 z 25. marca 2013, nemožno konštatovať ani porušenie povinnosti oznámiť výsledok vybavenia petície osobe určenej na zastupovanie v styku s orgánom vybavujúcim petíciu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa vrátane posúdenia žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov na konanie pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2013